

KOHTI VIHREÄN TALOUDEN INNOVAATIOITA YRITYSTEN JA JULKISEN SEKTORIN YHTEISTYÖSSÄ

Maaseutututkijatapaaminen, Lappeenranta 25.-26.8.2022
Leena Viitaharju

RURAL SOLUTIONS FOR SUSTAINABLE FUTURE

TAUSTAA

- Marinin hallitusohjelman (Valtioneuvosto, 2019) tavoitteeksi on asetettu, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035.
- Julkisilla hankinnoilla on merkittävä kansantaloudellinen vaikutus, sillä arvioiden mukaan niihin käytetään vuosittain noin 35 miljardia euroa.
- Yhä enemmän huomiota hankintojen ekologiseen ja sosiaaliseen kestävyys
- Kansallinen julkisten hankintojen strategia 9/2020: erityistä huomiota on kiinnitetty julkisten hankkijoiden ja yritysten välisen yhteistyön kehittämiseen
- Innovatiivisuus keskeinen teema

VIHREÄN TALOUDEN INNOVAATIOT - BOOSTIA JULKISEN JA YKSITYISEN SEKTORIN VÄLISEEN YHTEISTYÖHÖN ETELÄ-POHJANMAALLA (VITALI)

- tavoitteena on edistää maakunnan kestäväää kasvua vahvistamalla alueen yritysten ja julkisen sektorin toimijoiden edellytyksiä tuottaa yhteistyössä sosiaalisesti ja ekologisesti kestäviä innovaatioita.
- Miksi tämä hanke? -> Etelä-Pohjanmaalla melko vähän panostusta tämän tyyppiseen yhteistyöhön, Koronasta eteenpäin –suunnitelma (2020)
- Hanke kohdistuu yrityksiin, erityisesti ruoka- ja hoiva/greencare-alalla, sekä julkisia hankintoja tekeviin organisaatioihin
- Hankkeessa mukana Merja Lähdesmäki, Leena Viitaharju, Hannele Suvanto & Ada Trogen

HANKKEEN KULKU

TYÖPAKETTI 1

- Sosiaalisesti ja ekologisesti kestävien innovaatioiden kartoitus
- Alustavia keskusteluja/haastatteluja asiantuntijoiden kanssa
- Valitaan tarkemman analyysin kohteeksi 2-3 kestävän innovaation prosessia molemmilta hankkeeseen valitulta toimialalta (*hoiva-ala/green care ja elintarvikeala*).
- Tavoitteena on, että kartoituksessa on mukana niin inkrementaalisia innovaatiota (*ekologisista ja/tai sosiaalista kestävyyttä edistäviä **parannuksia** olemassa oleviin tuotteisiin/palveluihin*) kuin radikaalimpia innovaatiota (***uus**ia ekologisesti ja/tai sosiaalisesti kestäviä tuotteita/palveluita*).
- innovaatioprosessiin osallistuneiden yritysten ja julkisen sektorin edustajien haastattelut (*yhteensä 8-12 haastattelua*)

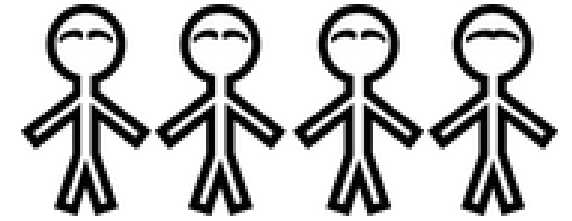
TYÖPAKETTI 2

- Kartoituksissa kerätyn materiaalin analysointi
- Tavoitteena on rakentaa konkreettinen ja käytännönläheinen prosessimalli (1/toimiala) yritysten ja julkisten toimijoiden yhteistyöstä kehitettäessä kestäviä innovaatioita.
- Mallissa kuvataan innovaatioyhteistyön eri vaiheet ja niihin vaikuttavat keskeiset rakenteelliset, sosiaaliset ja taloudelliset tekijät.
- Malli pyrkii antamaan vastauksia ja valmiuksia mm. siihen, miten yksityisten ja julkisten toimijoiden välille rakennetaan yhteistyökumppanuus, joka perustuu yhteiseen näkemykseen, sitoutumiseen, yhdessä oppimiseen ja molemminpuoliseen hyötyyn.

TYÖPAKETTI 3

- Kehitetään kestävien innovaatioiden prosessimallia edelleen
- Yhteiskehittelytyöpajat (co-creation), vuorovaikutteinen yhdessä tekeminen
- Erikseen elintarvikealan ja hoiva-alan yrityksille + julkisen sektorin toimijat
- Työpajoja järjestetään 2-3/toimiala
- Yhteiskehittelytyöpajojen tuloksena on yksityisten ja julkisten toimijoiden yhteinen näkemys siitä, miten yhteistyön kehittämistä tulisi viedä eteenpäin
- Yhdessä tunnistetaan osaamis- ja tietotarpeita
- Työpajojen avulla kestävien innovaatioiden malli muokataan Etelä-Pohjanmaan kontekstiin sopivaksi.

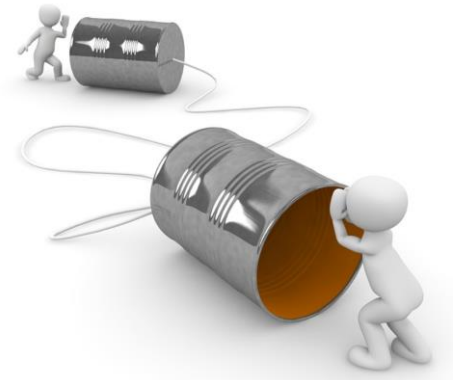
TYÖPAKETTI 4

- Yhteiskehittelytyöpajojen annin kautta julkisen sektorin toimijoille ja pk-yrityksille järjestetään sparraus- ja kohtaamistilaisuuksia
- Sparraustilaisuuksia järjestetään tunnistetuista tarpeista riippuen 4-6 ja vetäjinä toimivat alan asiantuntijat.
- Tavoitteena on tarjota yrityksille ja julkisen sektorin toimijoille tietoa ja käytännön työkaluja siitä, miten yksityisten ja julkisten toimijoiden välille rakennetaan yhteistyökumppanuus, joka perustuu yhteiseen näkemykseen, sitoutumiseen, yhdessä oppimiseen ja molemminpuoliseen hyötyyn.
- Osa tilaisuuksista eri puolilla maakuntaa, osa verkossa

TYÖPAKETTI 5

- Käytetään monikanavaista ja verkostomaista tiedottamista, jolla pyritään tavoittamaan laajasti niin hankkeen kohderyhmiä kuin intressiryhmiäkin.
- Materiaalia tiedottamiseen tuotetaan itse sekä yhteistyössä kohderyhmien ja muiden intressiryhmien kanssa
- Tiedottamisen tavoitteena:
 - Tiedottaa toiminnasta yleisesti
 - Herättää keskustelua kestävästä hankinnoista
 - Kertoa hankkeen ja sen toimenpiteiden etenemisestä
 - Viestiä hankkeen tuloksista
 - Kannustaa kohderyhmiä jatkotoimiin
- Tiedottaminen tapahtuu: kotisivut, some-kanavat, blogitekstit (3-4 kpl), tiedotteet, videot (3-5 kpl), lehtiartikkelit (3-4 kpl), tapaamiset ja webinaarit

ESIMERKKEJÄ TARKASTELEVISTA INNOVAATIOISTA

Green care:

- Hoivamaatila, greencare-työtoimintaa mm. kehitysvammaisille (Keski-Pohjanmaa)
- Elämyksellinen ja luontopainotteinen varhaiskasvatus (Pohjois-Karjala)

Lähiruoka:

- Uusia kasviproteiinituotteita julkiselle sektorille (Varsinais-Suomi, Pohjois-Savo)
- Kotimainen, aliarvostettu luonnonkala julkisen sektorin ruokalistalle uusina jalosteina (Keski-Suomi)
- Malli lähiruoan saamiseksi kuntakeittiöihin (Lappi)

TÄRKEITÄ HUOMIOITA: GREEN CARE

- Julkisissa hankinnoissa sote-puolella kestävyyssteemasta on vasta alettu keskustella, strateginen ohjaus olematonta.
- Kilpailutukset ja erityisesti nivelkohdat niissä pitää hoitaa niin, että yrityksille ei tule haasteita työntekijöiden pitämisessä (esimerkkinä yritys, joka joutui irtisanomaan kaikki työntekijänsä, kun kilpailutustulosten saaminen venyi ja toimintaa oli mahdoton järjestää ilman kilpailutuksen voittamista)
- Hankinnassa on myös muita mahdollisuuksia kuin perinteinen kilpailuttaminen
- Tietoa green caresta tarvitaan lisää, ja tietoa pitää aktiivisesti levittää
- Uusien hyvinvointialueiden tulisi tuotteistaa omat sote-puolensa palvelut, jolloin myös niiden hankkiminen olisi koordinoitumpaa (mitä oikeasti tuotetaan, mitä tarvitaan lisää)
- Sidosryhmien laaja ymmärtäminen on tärkeää, esim. maaseutukunnissa myös yritysasiamiesten/neuvojien (tms.) rooli voi olla erittäin tärkeä green care-palvelumahdollisuuksia pohdittaessa

KIITOS MIELENKIINNOSTA!

Leena Viitaharju

Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti

leena.viitaharju@helsinki.fi